

เกษตรธาตุ 4

นิยาม คือ คน พืช และสัตว์ มีธาตุทั้ง 4 คือ ดิน น้ำ ลม ไฟ มากน้อยต่างกัน การทำเกษตรธาตุ 4 จะต้องมีความรู้เรื่องธาตุและสามารถแยกแยะความเหมาะสมของพืชที่จะนำมาปลูกในหลุมเดียวกัน โดยไม่ใช้สารเคมี

แนวทางการทำเกษตรธาตุ 4

การปลูกพืช 3 ชนิด ในหลุมเดียวกัน ซึ่งพืชแต่ละชนิดจะมีธาตุต่างกัน แต่เป็นพืชที่เข้ากันได้สร้างความสมดุลในธาตุที่เกื้อกูลซึ่งกันและกัน การแยกแยะรสของพืช ทำได้ด้วยการชิม ชิมตั้งแต่ ราก ใบ ผล เปลือก ลำต้น จากนั้นนำพืชธาตุดินเป็นตัวตั้งตามด้วยพืชธาตุลม และนำพืชธาตุอื่นมาประกอบกันปลูก ธาตุ และรสชาติของพืชมีดังนี้

- ธาตุดิน** รสฝาด/ขม เช่น สะตอ ลูกเหลียง ละมุด ใบยาสูบ ฯลฯ
- ธาตุน้ำ** รสจืด เช่น ถั่วฝักยาว มะม่วง จำปาตะ มังคุด ชมพู่ ฯลฯ
- ธาตุลม** รสเฝื่อน เช่น ลางสาด ลองกอง ฝรั่งเสี้ยนผี ฯลฯ
- ธาตุไฟ** รสเผ็ด/ร้อน เช่น พริก ทุเรียน ส้ม ฯลฯ

เทคนิคการปลูกแบบเกษตรธาตุ 4

การให้ดอกผลของพืช มี 2 ลักษณะ คือ ให้ผลบริเวณปลายกิ่ง เช่น มังคุด สะตอ ฯลฯ เมื่อปลูกร่วมกันต้องจัดระยะให้เหมาะสม โดยไม่ให้ทรงพุ่มของพืชแต่ละชนิดอยู่ติดหรือซ้อนกัน และให้ผลบริเวณลำต้น/กิ่ง เช่น ทุเรียน ลางสาด ฯลฯ สามารถปลูกต้นติดกันได้

ความต่างระดับของพืช สูง กลาง ต่ำ ควรปลูกพืชที่มีความสูงไม่เท่ากัน เพื่อให้เกิดการเกื้อกูลกัน ไม่แย่งอาหารและแสงแดด

ระบบรากของพืช รากลึก รากตื้น รากฝอยมาก การหาอาหารก็จะต่างกัน เมื่อปลูกร่วมกันจะไม่แย่งอาหารกัน

ข้อดีของเกษตรธาตุ 4

การปลูกพืชในพื้นที่เท่ากันสามารถปลูกได้มากกว่าถึง 3 เท่า ทำให้ได้ผลผลิตเพิ่มขึ้นและหลากหลายโดยไม่พึ่งพาปัจจัยภายนอก ส่งผลให้ประหยัดพื้นที่และงบประมาณ

เมื่อปลูกพืชที่เกื้อกูลกันยอมส่งผลในเรื่องการต้านทานแรงลม ที่มากกว่า ไม่ทำให้ดินถูกชะล้างได้ง่าย ดินมีความอุดมสมบูรณ์

ที่มา: ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงไทยเกษตรธาตุ 4 จังหวัดสงขลา

กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์